

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes száma ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: KOHÁNYI GYULA
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzetű hirdetések aiku szerinti jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatást 30 kr.

Bánffy, a Buddha.

(T—s.) A létkérdés mindenkor a legfontosabb. Magyarországnak létkérdése a kiegyezésnek hovadölése, természetesen is hogy foglalkozik vele. Mindenkint izgatottságban tart az a kérdés: mi lesz? Talán még Bánffyt is.

Kétségtelen, hogy ez a föltevés kissé merész, de mi eltelve bizalommal a miniszterelnök végtelen bölcsessége iránt, — hiszünk benne.

Valószínű, Bánffy Dezső báró is érdeklődik a kiegyezés sorsa iránt. Minden esetre csak olyan mértékben, hogy meg ne rontsa véle az álmát.

A delegációk ülészek és igen szépen viselték magukat, különösen a magyar. Amint illik is lovagias nemzet-hez, amely nem smuczigoskodhatik pár rongyos millióért. Hogy működésöknek eredménye legyen, abba sem nálunk, sem Ausztriában nem hitt senki.

És a kormány és élükön Bánffy Dezső báró kerülnek ovatosan mindent ami ebből a bizonytalan állapotból kivezetne Minek is? A napok csak úgy telnek a Roederernek megvan a zamatja Bocknak az illata és majd csak bekövetkezik az amit elrendelt az Ur. Gyarló ember minek akarjon az ellen küzdeni? A természet egy lehelete elsöpri műveit.

A kormány alighanem valami Buddha profétától tanult életbölcsességet, csakis így tudjuk megmagyarázni azt a közömbös-séget, melylyel Magyarország jövőjét méhében viselő kérdéssel most, midőn annak hovadölése már végső stadiuma előtt áll, foglalkozik.

A józan ész tiltakozik azon feltevés ellen, hogy Bánffyk esetleg újabb provizoriumba akarnak kapaszkodni. Akkora elfogultságot még ebben a kormányban sem tételezünk fel.

A magyar parlamentnek mai színvonaláról beszélni nem akarunk. Olyan tökéletes az, amilyené a Bánffy limitide millióival meg tudta alkotni. Azt azonban ne remélje a miniszterelnök, hogy ezuttal is nyájként fogja követni vezetőjét.

Annyira züllött állapotok talán még nincsenek, amint azt a kormány hinni szeretné. Nemcsak az ellenzék, de saját pártja részéről is heves ellentállásra számíthat, ha a provizorium be nem vallott titkos célja a jövőben.

Vannak határok, melyeken tullepni nem szabad, nem lehet. Bánffy már nagyon sokat mert, löbbit, mint a mennyit a józan ész megenged. Hogy még mindig gazdája a piros bársony miniszteri széknek, csak a mellett bizcnyit, hogy

z ő mesterségéhez is szerencse kell, akár a lólopáshoz.

A miniszterelnök és a gárdája hallgat. Hallgat most, midőn Magyarország létkérdését tartja kezében. Nem képes arra, hogy az osztrákok fogásaira megtegye a maga sakkhuzásait, hanem várja, mit hoz a jövő? Azon ugy sem képes gyarló ember változtatni. Gondolatuk elkalandoz a jövőbe és tarka színekkel fest édes álmot — újabb provizoriumról.

Erősen csalódik Bánffy Dezső báró!

Talál majd szemben magával egy pártot, mely érczkarral fog küzdeni a romlás ellen, melyet elő akar idézni, melynek erejét megsokszorozza az a tudat, hogy egy nemzet akaratát segíti diadalra.

Addig is hó loló tisztelettel szép álmokat kívánunk Magyarország miniszterelnökének.

A felébredés amugy is keserű lesz.

Az első Kossuth szobor.

— A miskolci Kossuth szobor leleplezése. —
— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Miskolcz, május 30.

Nyüzsgő emberáradat között ezernyi ezer kebel örömkialtása közepette hullott le ma déli fel 12 órakor a lepel érczbeöntött szoborról Magyarország legnagyobb fiának.

Kenyeret apám, kenyeret!

A »D e b r e c z e n« eredeti tárczája,
Irta: Dr. Kósa Zsigmondné.

Jó haza a munkás, bár inkább nem menne, Nincs neki munkája, nincs neki kenyerere; Egész nap járt, kért és kopogtatott Úzte ez a sírás, mi szivében hangzott — Kenyeret apám, kenyeret!

Belép hát csendesen, minek is szólna, Az asszony is hallgat, ugyis hiába volna Csak a szemét löri, vérköny, mi ott fakad, Négy kis gyermekéért szive majd meghasad — Kenyeret apám, kenyeret!

Mily szivesen adna, de ha neki sincsen, Szive vérét ontná, kenyerere az nincsen! Olbe veszi őket, gyengén csititgatja, Nyughatatlan fájó álomba ringatja, — Kenyeret apám, kenyeret!

Ha nem volt kenyerem, amig magam kértem, Megszánják tan őket, nőm, kicsi gyermekem, Az a torzult hullá, mit kórházba vittek. Nehez váddal illet, gazdagok titeket! — Kenyeret apám, kenyeret!

Jó a kenyér, pénz is, felrázta az eset, A renyhe, fásult, puha kedélyeket! Mit az élő nem adhatott nektek. Megadta a halott, csendesen pihenhet. Nem zavarja többé siri nyugalmát, A keserves jajszó, nem hallja odaát, — Kenyeret apám, kenyeret!

Az Unió.

Irta: Ürmössy Lajos.

— A »D e b r e c z e n« tárczája. —
(Folyt és vége)

Másnap, márczius 21-én kezdődött a vároosi gyűlés!... A főbíró az ülést megnyitá. Méhes Samuel az ellenzéki »Erdélyi Híradó« cz. politikai hirlap szerkesztője, kezdte meg a tanácskozást, mint kolozsvári polgár. Az ellenzék agg bajnoka a nemzetörség rögtöni felállítását s az országgyűlés minélelőbbi egybehívását indítványozá.

Ezalatt id. Bethlen János gróf, az erdélyi ellenzék mentora a terembe lépett s miután széket hosszas éljenzések között elfoglalta: válaszolt Méhes indítványára s kimondá, miképp neki egyetlen üdve, reménye az Unió s hogy tovább Erdély papirossá vált alkotmánya alatt élni nem akar.

Ezen indítvány értelmében kérvény szerkesztéséhez fogtak, melyet azonnal a fő-kormányzék elé kívántak terjeszteni. — Az óhaj azonnal teljesült, mihelyt a felirat elkészült.

A polgármester vezetése alatt a gyűlés tagjai, tengernyi néptömeg kíséretében a fő-kormányzék épülethez mentek s a polgármester többed magával bement a fő-kormányzék ülésebe, hol a fő-kormányzó elnökölt. Teleky gróf kormányzó megnyugtató a küldöttséget, hogy ok is épp oly jó hazafiaknak hiszik magukat, mint kik a kérvényt idekísérték; szavát adá, hogy a kérvény azon pontjai

érdekében, melyek törvényhozás tárgyai, minél előbb hongyülest fog eszközölni.

Ilyen magatartással üdvözlé Kolozsvár a Pozsonyból kelt híreket.

Április 8-án 16 szekér tünt fel Kolozsvár határan nemzeti lobogókkal, 30 szekelyült bennük. Kolozsvár ifjusága a Rakóczi-induló mellett elebe megy. A küldöttséget Udvarhelyszék, a szekelyek anyaszéke inditá a fő-kormányzéhoz, hogy töle országgyűlést nyerjen. Palfi János (később a pesti országgyűlés alelnöke) és Sebessy István vezette a szekelyeket. Palfi János beszédében azt mondá, hogy most csak 30-an jöttek, de ha kérelmük meg nem hallgattatik, elhozzák mind a 30,000 szekelyt, kiknek nevében megjelentek, másnap április 9-én a küldöttség benyujta kérelmét. S eredménye az lett, hogy ápril 11-én a gubernium az országgyűlés egybehívását elhatározta.

Ápril 16-án vette át Magyarországon a kormány Magyarország kormányzatát, ekkorra érkeztek a miniszterek mind Pestre. Erdélyt azonban nem vehették kormányzatuk alá, a mig az Uniót az erdélyi országgyűlés ki nem mondta. A hadügyre nézve azonban Erdély a nádor alá rendeltetett, amig Mészáros hadügy-miniszter megérkezhetett Olaszországból. A magyar miniszterium kinevezésével, Jósika Samu báró a közvéleménynek — mely a megyei termékből arczképét már kitette — mint lovagias férfi engedett és lemondása beadta, mely el is fogadtatott. A magyar kormány fellépése óta nem vala többé politikai párt Erdélyben. A politikai pártok

Hatalmas, egetverő eljenzés zugott fel a jobbkarját magasra emelő hatalmas érczalak láttára, melyben a mult csaták nagy napjaiból megmaradt öreg, roskatag aggastyánok felismerői vélik azt a csodás, megfoghatatlan erőt embert, akinek varázsszavára egykor odahagyták csendes tüzhelyüket, szeretteiket és egymással vetélkedve, siettek vérüket ontani és meghalni a hazaért.

Vallas és pártkülönség nélkül, a három színű lobogók egész erdejéről, tögyfagírlándók és palma agakkal járultak halájukat leróni a kegyeletes utódok ahhoz a rideg, kemény érczalakba, amelyet a népek filléreiből apró adományokból állított fel egy vidéki város hazafias közönsége, hogy örökké hirdesse az emléket a legnemesebb kebelnek, mely valaha a földön dobogott.

Kossuth Ferencz fogadtatása

A szoborbizottság Borsodmegye és Miskolc város képviselőit és Kossuth Ferenczet és Rutkayt is meghívta a leleplezésre.

Kossuth készséggel tett eleget a meghívásnak, Kubik Béla, Sturmán és Pichler Győző országgyűlési képviselők társaságában a tegnapi este 6 óra 20 perczkor érkezéskor személyvonattal érkezett meg Budapestről.

A város közönsége mintegy megzafolással annak a sok, s őt érdemelnél ért meg-hurczolásnak — igyekezett Kossuthot minél szebben, és lelkesebben fogadni.

A folyton záporoként szakadó eső daczára lobogódiszt öltött a város, s bandérium, virágok hintó fehér ruhás leányok óriási száma és intelligens közönség várta a vona nál eükkön Soltész N a g y Kálmán polgármestereit, az érkező Kossuth magas érdekes alakja láttára tamadt tömör s többszörös eljenzés adal elhangzása után, meleg szavakkal üdvözölte partuuk vezérét.

Kossuth rövid válasza után az érkezők kocsiira ültek, és elől diszbe öltözött lovasrendőrök, banderisták és számos magánfogat kíséretében gyors ügésben hajtattak be a városba.

A város lobogódiszbe öltözve fogadta a legnagyobb hazafi fiát. A folyton szakadó eső daczára ezrével várt a nép az utcákon, s a szőnyegekkel és virágokkal díszített ablakok szorongásig megteltek uri nőkkel kik lélegzetüket visszafogva izgatottan vártak Kossuth megérkezését.

Mikor a hosszú kocsi sor látható lett, fel-

elenyestek, de helyükbe a magyar nemzet tiségek léptek fel. Eddig csak néma szemlélői voltak a dolgok menetének. A horvátok és szerbek fellepése Erdélyt is mozgásba hozta, a szász és oláh fel kezdé emelni fejét. Doboka megyében az oláhság az uri szogalatot már megtagadta s a magyarság ellen fenyegetőzött. De hogy valósággal fellepijenek, arról még senki sem almodott.

Pedig tiokban minden forrott! Mig a magyarok ügye diadallal haladott: addig egy szó nem emelkedett az Unió ellen; szász és oláh lapok egyaránt jónak látták; az oláh értelmiség mint nemzete egyetlen üdvét emlegette azt.

Azokban a jó hangulat a szerbek és horvátok fellepésére Erdélyben is azonnal megváltozott. Az oláhok gyűlhelje Balazsfalva volt; május 13-ikára óriási népsokaságot hoztak össze Balazsfalvára, melynek egyik pontjában kimondatott a 15 en tartott népgyűlésen: hogy az Uniót addig el nem ismerik, a mig az oláh nemzet is meg nem hivatik a kolozsvári országgyűlésre, a hol aztán majd elmondják véleményeiket. S rögtön rá meg is választották az oláh nemzeti kormányt Sagána Andras püspök elnöklétével. E népnek tehát az unió nem kellett, romának kezdé magát nevezni s vezéreik tevet csináltak Erdély fölosztására nevezve. Oláh tartományt akartak fel Erdélyországból csinálni. Ily kedélyhullámzások közt jött össze a kolozsvári országgyűlés május 29-dikén.

Nagy nap előtt állott Erdély magyarsága, történetünk azon arany fonálát akartak fel-

hangzott mindenfelől a viharos eljenzés, a szellel szakadott eső zaja sem tudott elnyomni. Az ablakokból lobogtak a kendők s Kossuth igazi diadalmeneten folytatta útját a Korona szállóig, hova őt Rutkayt és a vele jött képviselőket a város elszállásolta.

Kossuth a Koronában nyugodtan hajhatta fejét álomra, Zelenyák, Zimány, Lepcsényi, Zichy a Kossuth névnek és a függetlenség eszméjének sem sárral sem hatalommal, sem templomi szónoklattal nem főgnak árthatni s'ha. A népek szívébe van az gyökerezeve.

A leleplezés.

A leleplezés ünnepélyt a szoborbizottság ünnep másodnapjának délelőtti fel 12 órájára tűzte ki. Már hetekkel ezelőtt megkezdte a város rendezni a kicsiny de nagyon csinos és egyik oldalán a Szinva patak s mellette a közvetlenül a balra fekvő Avas nevű, nagybörést beépített és kertekkel megrakott hegyel által kerített E r z s é b e t t é r t, a melynek kellő közepén jelölték ki a helyet a szobor számára.

A szobor pontosan kész lett a kitűzött időre, s már tegnap este a díszítést is megkezdék. A tér bejaratát elzárták s csak igazolvány előmutatása mellett lehetett oda bejutni, mert az érdeklődés az egész városban óriási volt, hogy a terre tizedrésze sem fért volna el az egybegyűlt népek, amely már a kora reggel hatalmas tömegekben igyekezett a leleplezés színhelyére.

Tíz óra tájban megszűnt minden közlekedés. Az utakat a rendőség elzárta s a tüzoltóság kordont vont, amelyet a tolongó sokaság háromszor szakított szét s csak nagy erőfeszítés mellett voltak képesek az utat biztosítani a zászó alatt megjelent egyletek és társulatok tagjai részére.

Kivonult a megye és a város tisztikara, testületileg a függetlenségi és szabadelvű párt, a 48 as honvédegylet és a város valamennyi egyesülete.

Igy esőben is gyönyörű volt a gömbakáczokkal beültetett tér. A nap legnagyobb része csak a környékön foglalhatott állást, de egyrés az ünnep közvetlen színhelyére is eljuthatott, mert a rendőség főkapitánya Lukács Béla igen helyesen, nem akarta elzárni a földmivelő népet onnan, hol a magyar nép atyjának emléket ünneplik.

A művész családja, a meghívott vendégek és a miskolci előkelőségek számára több

széksort tartottak fönn. Tizenegy óraker a tömeg lelkes eljenzése közt megjött az öreg Rutkay és Kossuth Ferencz is és ezzel együtt volt az ünnep közönség A függetlenségi párt említett tagjain kívül eljöttek a város országgyűlési képviselői, L á n c z y Leó és S z e m e r e Attila H o r v á t h Lajos, K u n Bertalan református és Z e l e n k a Pál ágostai evangélikus püspök, B l a z s e j o v s z k y apát-plébános és vele a miskolci katolikus pap-ság teljes számmal, T a r n a y Gyula alispán, a város polgármestere, L é v a y József a vármegye volt főjegyzője a Budapesti Ujságíró egyesület küldöttjei V é s z i József vezetése alatt és még számosan.

Kossuth s a képviselők megérkezése után a városnak ez alkalomra egy-ült dalárdái elénekelték a Hymnusz, majd Soltész Nagy Kálmán polgármester a szoborbizottság elnöke lépett a pódiumra és lelkes hangon emlékezett meg annak a férfinak multjáról és érdemeiről, kinek alakját ércbeön ve vagyik látni minden magát magyarnak nevező város (Hát a magyar Metropolis mit szól ehhez?) Beszéde így hangzik:

Tisztelt ünnep közönség!

1894. évi márczius 20 ikának napja Magyarország törjénetének fekete lapját egy örökké gyászos levéllel szaporította meg, Kossuth Lajos meghalt.

A nagy halott még távol idegenben feküdt a ravatalon, még nem hullott k'porsójára a szeretett hazának drága földje s az ország szíve már is megmozdult, hogy Kossuth Lajos emléke a fővárosban hozzá méltó szoborban örökíttessék.

De a Kossuth Lajos nagy neve, dicső emléke iránt a hálát kegyelet érzete, Magyarhon minden részében, minden magyar ember keblében s Miskolc város hazafias polgárságában és honszerelmével parosult gyökeret vert. Ez indította Miskolc város közönségének hivatalos képviselőit, a városi közgyűlést arra, hogy a közakaratnak hódolva, 1894. április 12-én tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy Kossuth Lajos emléke Miskolc városban közzadakozás útján begyűlt összegből emelendő ércszobor által megörökíttessék.

Komoly megfontolás, hazafias lelkesedés szülte e határozatot. Aggodalom nem vegyült gondolatunk közé, cs k egy csel volt előtünk: hogy azon férfi emlékszóbranak, a

venni, melyet a nemzet három század előtt ejtett ki kezéből.

Már felszazadon át valánk külön az anyahontól, saját nemzeti fejedelmek igazgattak. 1688-ban a magyar korona alá Erdély visszament, de azért a két hon nem egyesített, külön kezeltetett, pedig a nemzetnek ellenkezés volt ohajtása.

Erdély azóta gyakran nyilvánta ohaját az egyesülésre nevezve. Már Rakóczy Ferencz kimondta: a két ország egyesülése föltétlen szükség!

Szavai viszhangra találtak; a Rakóczy által tartott széchenyi országgyűlés az egyesülést ki is mondá 1705-ben; s már 1707-ben az önödi gyűlésen ott látjuk Márosvárhely követeit.

Most végre 1848. május 29-én véglegesen döntének e kérdésben, egyhangulag elfogadták az Uniót. Deután kezdődött el e tárgyan a tanácskozás, és este het órára már az el lett fogadva egyhangulag. Amely bizonynyal be nem következik, legálabb az egyhangu határozat, ha a szász követek háta megett nem állott volna a szász közvélemény, mely még akkor az Uniót akarta. Másnap 30-án szavaztak meg véglegesen az Uniót és ünnepélyesen ki is hirdettek. A szász követek aggodalmait a kiváltságaik féltésére vonatkozott, de kis elenvetes után föltétel nélkül elfogadták az Unót.

Az országgyűlés Palfi Jánost és Veér Farkast küldé az uralkodóház a törvényezikk megerősítésére. Hozzajuk csatlakozott Posten a miniszterelnök Batthyányi Lajos is, s hár-

man mentek Innsbruckba Ferdinándhoz. A kérdés azonnal teljesített: az Unióra vonatkozó törvényezikk június 11-en megerősítetett.

Palfiék már június 17-én Kolozsvárra visszaérkeztek. Nagy volt a lelkesedés, melylyel fogadták. Két iratot hoztak: egyikben az Unió-törvényezikk kellelőleg aláírva, szentesítve s megerősítve; a másik arra való, hogy a már egyesített Erdély a magyarhoni országgyűlésre — mely július 2-án hivatott össze — népképviselőt alapján jelenhessék meg. István nádor bizott meg a választás módjáról alkotandó törvényezikk megerősítésével. A törvényezikk és kezirat a jun. 18 iki országgyűlési ülésben olvastatott fel. Ezu an rohamosan hozattak a megkívántató törvények, a választási adó alapjául 8 frt köttetett ki.

Mindezek a nádor által megerősítetve jul. 5 én az utolsó előtti erdélyi országgyűlés feloszlott. 1865. november havában megint volt erdélyi országgyűlés Kolozsvár falai közt, ahol az Unió másodsor is kimondatott.

Midőn a pesti magyarhoni országgyűlés jul. 2-án megnyitott, a gyűlést megnyitó nádor trónbeszédében megemlítte, hogy ő felsége a két hon egyesítését örömmel írta alá. Megnyitván a gyűlés, határozattá lón, hogy Erdély követit, akik a későre intézett választás miatt meg nem jelenhettek még, várják be; mire azok július 10-én megerkezvén — a gyűlés magát kiegészítettnek tekintette és munkához fogott.

Tehát az egyesülés be volt fejezve. Bezáróul még csak azt említem meg,

kit e nemzet milliói atyjoknak neveztek, akihez a nemzet milliói szeretettel, imádat-sal ragaszkodtak, azon főrlu szobrának Miskolcz város egyik terén állani, kell.

A szobor a művész keze alól kikerült. Még most leboritva, rövid néhány percz mulva látni fogjuk Kossuth Lajos tetterejének fénykorában, azon időből, midőn a nemzetet az 1848-iki megtámadott törvények védelmére felhívja; látni fogjuk mi, látni fogják utódaink evszázadok múltán is, hogy Miskolcz városának halála e nemes kegyelet tiszta forrásából eredve méltányolni tudta a haza legnagyobb, legdicsebb fiának soha el nem muló érdemeit.

Midőn, mint e város polgármestere kedves kötelességemnek tartom, hogy mindazoknak, kik közlrol és távolról megjelenve Miskolcz város ünnepélyén részt vesznek, hálas köszönetet mondok, ádodom a szót Tóth Pál barátomnak, hogy a tőle megszokott ékesszólással halljuk még egyszer, mi volt Kossuth Lajos!

Leikesen zugott az Éljen! a népszerű polgármester lendületes beszéde után, mire Tóth Pál, a leánynevelő intézet igazgatója mondotta el ünnepi beszédét. Szépen fejtegette e szoborban kifejezett eszmét és poétikus fordulatokban gazdagon méltatta Kossuth Lajos történelmi szereplését és a számkivetés csöndes éveit, addig a nagy temetkezésig, midőn a koporsót a két világrész részvéte borította koszorúval s a magyar nemzet vesztességét nemzetek siratták meg.

Emléket, szobrot emel a városközönsége — ugymond — neme város, nem a megye valamely kimagasló alakjának, hanem magának a nemzet egyik történelmi nagyságának, az új Magyarország korszakalkotó szellemi vezérének, legújabb történetünk, alkotmányos életünk megteremtőjének; a törvényalkotójának, egyik hatalmas órének, az ige, a szó hatalma megtestesülésének, a nemzet paradicsoma: a szabadság nagy apostolának, a tizenkilencedik század egyik legnagyobb szellemének, gondolkodójának: Kossuth Lajosnak, Kossuth oly nagy, oly magasan álló politikai alakja egy korszaknak, hogy pártkülömbőség nélkül kell emléke előtt meghajolni pártkülömbőség nélkül kell koszorúkat emléke előtt elhelyezni. A ki nem így gondolkozik, az vagy nem ismeri, vagy meghamisítja a történetet.

hogy az Unió kimondásába a szászok túlnyomó része örömet belenyugodott, Nem áll tehát az, hogy, mit jelenben is állítanak a szászok hogy követjeik háta megett nem állott a szász közvélemény. Három központjuk volt 48-ban a szászoknak: Szeben, Brassó, Segesvár. És mit látunk, mi történt az Unió kimondása után e városokban? Schmid Konrád, szebeni követ az Unió kimondása után azonnal hazament és 3-án népgyűlést tartván, előadta, hog: az Unióba ő is beleegyezett.

Sokan karhóztatták, de maga a gyűlés roppant többséggel helybenhagyta követének eljárását. Brassó követi jun. 4-re hívták össze választó polgaraikat és ott is egyhangulag jóváhagyták követi eljárását. Segesvár jun. 6-an tartá e tárgyban népgyűlését. Benne a tanács egy tagja azt indítványozta a népnek, hogy követet mint hitszegőket hívja vissza. A nép az indítványt a legnagyobb zúgással vetette el.

— Le vele! Le a tanácscsal! — E szavakban nyilatkozott a nép helyeslő akaratára.

Ebből is láthatják a szászok, hogy az Unió rájuk nézve épp oly életkérdés, mint ránk magyarokra.

Es így ha a most lefolyó Unió ünnep- ségekben nem is vettek részt, de talán idővel csak megfognak ezzel a gondolattal barátkozni.

A hazafiaknak azonban az idei május 30-dika nemzeti ünnep, újból megerősítjük az 1848. május 30-án kötött szent frigyét. A két testvér hazát elválasztani többé senki képes nem lesz.

Ő korának Demosthenese, ki hazája függetlenségét a szó, az ige hatalmával úgy védelmezte Ausztria, mint az Görögországot Macedónia ellen. Fülöp macedóniai király mondta, hogy jobban fél Demosthenes egy beszédjétől mint egész Görögországtól. Ausztria is elmondhatta azt Kossuthról.

Ő honának Cicerója, aki békés uton törvényes alapon fejlődő haza ellenségeit a Catilinákat úgy győzi le, mint az a nagy római, kit a »haza atyja« cimmet ruház fel a nép. Ezt a nagy nevet viselte Kossuth is.

Beszédet így végezte:
Halálot, életed lesz a mi emjéked.
Ide járunk lelkesedést, bizalmat, hitet meríteni; ide járunk haza és szabadságszeretetet tanulni.

Nem halt meg az, kinek lángszelle m én
A nemzet milliója lelkesült;
Örökre él, kinek nagy emléken,
Mint itt, egy város szive egyesül.
A pártusa, a harc lecsendesül,
Mint a vihar nyugodni tere meg,
Hogy a galamb, mely tőlünk elrepült,
Visszaszállva, a békét érje meg,

Leborulunk mi is emléked, szellemi nagyságod, haza-és szabadságszereteted előtt, dicső szellem! Halat adunk a magyarok Istenének, hogy téged nekünk, a nemzetnek adott, kiben az ember eszményi törekvése, önzetlen tiszta haza- és szabadságszeretete, kiben a magyar géniusz megtestesült és megdicsőült.

Ki volt Kossuth Lajos? E kérdésre most alakul meg a felelet, mondja Apponyi Albert Kossuth halálakor. — Az élt körülveszi a kontroverziák köde; gyenge mécsvilágként pillog benne a muló vélemény. De a halál zord szellője szétfujja a ködöt, eloltja az apró lámpát és fölkel a történelem napja. Ennek a napnak sugarainál az örök dicsőség fényében ragyog.

Es most én is azzal végzem be beszédemet: »amit én el nem mondhattam, jöjjetek, beszéljétek időnként e szoborral, az majd megtanít titeket! Éljen a haza!

Első pillanatban mély csend fogadta Magyarországot e minőségben legelső (a többi csak kisarányú mellszobor) Kossuth-szobrát, majd azután olyan impozáns, minden embert magával ragadó tapsvihár és éljenzugás tört ki, aminő talán még sohasem hallatszott Miskolcz falain belül.

Kossuth Ferencz mélyen meghatva szemlélte atyjának ismert, szeretett alakját s zsebkendőjét szeméhez emelve hajította le fejét. Ki tudja, mi jutott eszébe a mult napjaiból?

A közönség lelkesült zaját ismét a dalszék éneke váltotta fel, amely a Szózatot énekelte el, melyet az óriási néptömeg utánuk énekelte s morajkent hangzott tizezer ember ajkairól:

Hazának rendületlenül
Légy hive, óh magyar...

Az ünnepély legmeghatóbb jelenete volt, amikor a dal után odaállt egy egyszerű ködmönös földmivelő, a miskolci mezőgazdák társaságának elnöke, Csorba József a talpzat elé; póznara akasztott koszorút hozott magával és érczes hangon ezeket mondta:

— Mi, magyar földmivelő nép is elfjöttünk első szobrodhoz, Kossuth Lajos. Itt, e szent helyen esküszünk, hogy nem fogjuk soha elfelejteni nevedet, nem fogunk elfelejteni, mert míg te földet adtál a népnek, magad hontalan ná lettél. A magyar földmivelő nép nevében megkoszoruzom érczalakodat.

Ezzel megragadta a koszorúval ékes póznát és beleszurta a földbe.

Dörgő éljennés zugott föl, mire Tóth Ödön, a budapesti egyetemi kör elnöke tette le lelkes szavak kíséretében az ifjuság koszoruját. A miskolcziai lelkesen megéljenzték a diszmagyar ruhás ifju szép szónoklatát.

A polgármester lelkes zárószavaival a magasztos ünnep programja kimerült, de nagyon soká tartott, míg annyira ritkult a tömeg,

hogy a zavartalanul lehetett élvezni a gyönyörű szoborban érvényesülő művészetet.

Maga Kossuth Ferencz is még egy darabig ott maradt és a köréje gyűlt képviselőknek nem győzte mondani:

— Gyönyörű! Igazi művészi alkotás! Később igen melegen gratulált a művésznek. Ezzel vége volt ünnepélynek és a közönség azonban nem oszlott, a szoborral éppen szembe fekvő Korona szálló előtt ki a megállott, es »Halljuk Kossuthot, Kossuthot a arjuk hallani« kiáltások közt várta Kossuth Ferencz, ki mindenki látni és hallani akart.

Kossuth Ferencz eleget akart tenni közhajnak es lakásának erkélyéről rövid lelkes beszédet mondott a népnek, hazaszeretetre intvén a magyart és kérte, tartsanak ki mellett a zászló mellett, amelyért Kossuth Lajos küzdött s amelyért annyi hazafi vére omlott ki, tartsanak ki rendületlenül, Magyarországot teljes függetlenségéig nincsen már messze. Könyes szemekkel hallgatták végig a nagy Kossuth beszédét s aztán lelkesült, szívből fakadt éljenne köszönték meg Kossuth Ferencz szavát.

Olyan volt ez ez éljenriadal, mint amilyen az a »Még a djuk« kiáltás lehetett egykor, a mely Kossuth Lajos lángjain nyomán a 48-iki képviselőház üstermében felzugott.

Azután a nép egyrésze oszladozni kezdett, míg másrésze apróbb csapatokban nyomult a számtalan koszorúval megrakott szobor felé, hogy azt megtekintse.

A szobor.

Kossuth e legelső szobra egyike az ország legcsinosabb szobrának.

Nem nagy, bár valamivel magasabb a mi Csokonai szobrunknál, de izléses talpzata s a szobor impozáns alakja, es az egészek pompás elhelyezése egyikke teszik az ország legszebb szobrának.

Az alak diszmagyarban áll. Jobbját magasra emeli, fejét felig az égnek fordítva néz a város felé, míg közvetlenül háta mögött zöldellik a meredek, oldalán egy kis gothikus templommal, mely előtt két kegyelettel gondozott sir emelkedik, hatalmas márvány műkövekkel.

A két kő aranyos feliratát jó szemű ember az Erzsébetteről is el tudja olvasni. — A két sir alatt Szemere Bertalan és Pálóczy László alusszák örök álmukat...

Méltó tehát a környezet, hova Kossuth szobrát felállították s Miskolcz város közönségére különösen szép fenyt vethet az a körülmény, hogy ok mutatják meg az utat, a melyen haladni kell a többi magyar városoknak is.

A szobor 17000 frtba került s Róna József szobrász mintázta, akinek ez már nem legelső sikere műve.

Különösen nagy érdeme van a szobor alkotása körül Soltész Nagy Kálmán polgármesternek, aki maga állott élére a gyűlésnek, majd annak befejezése után a tervvégrehajtásának es nem nyugodott addig, míg szülővárosában meg nem pillantotta azt a kö- emléket, amelyhez sokan jöhetnének a magyarok közül hazaszeretettel tanulni...

Az áldomás.

Legalább ötszázan voltak együtt delután 2 órakor a Korona-szálló nagytermében, akik áldomást ittak a nap örömére. Miskolcz városnak a szépei közül is nagyon sokan. Főnt az asztalnál Rutkayné es Kossuth Ferencz közt a polgármester ült es körülöttük a notabilitások es Budapestről meghívott vendégek. A leleplezési ünnepén részt vett előkelőségek közül senkisémi hiányzott, Láncozy Leó es Szemere Attila szintén részt vettek az ebéden. A Kossuth-szobor bizottság elnöke, a polgármester mint házigazda mondotta az első tósztot a királyra. A tiz szobor ötletéből indult ki es azzal bizonyította: hogy a mai ünnep nincsen ellentétben a magyar nemzet egyik legfőbb erényével: a királyhűséggel. Hangsúlyozta hogy e szobor létesítésénél elnémult minden

pártkülönbség, ez még magasabbá teszi a mai nap jelentőségét. Szavait az egész gyülekezet állva hallgatta meg és lelkes visszhanggal felelt, midőn a polgármester ezzel végezte: Eljen a király!

Bizony Ákos függetlenségi párt nevében magasztalta Kossuthot és átesapott a politika terére is, amikor azt mondta: Nemelyek szerint a mostani kor az erőgyűjtés, a békülés korszaka, pedig tulajdonképpen a lemondás és csüggedés korszakának kellene mondani. Itt aztán hangsúlyozta, hogy Kossuth Lajos emléke tartotta ébren a nemzet eseményeit s azért oly nagy a ragaszkodás családja iránt. Kossuth Lajos családját élte.

Kossuth Ferenc: A család nevében köszönetet mondott a szeretet nyilvánulásáért, amely, mert pártkülönbség nélkül tapasztalja, még nagyobb örömet okoz a lelkének. Olyan ez a család — ugymond — mint minden szabadsághős családja, amely arra van kárhóztatva, hogy kihadjon. De talán jól is van így, mert az ilyen családoknak a mindennapi küzdelmek fel-tt kell állaniuk, hogy érintetlenül maradjon ama névnek varázsa, amely rajuk szállott. Beszélte aztán magáról és hivatkozik arra, hogy ő beváltotta ígérését, mert az alkotmányos ténen óhajta most is megvalósítani Magyarország függetlenségét, úgy amint azt hazajövelekor megígérte. Ő azt hiszi, hogy az ország függetlenségét ki lehet vinni békés úton is, mert az alkotmányos királyról nem akarja elhinni, hogy megszegje esküjét, ha a függetlenségi párt jutna többségre.

Szemére vetették, hogy apját folyton emlegeti. Hát ez nem lehet bűn s azt csak olyanok vehetik szemére, akik nem tudják, hogy ő milyen nagyon vonzódott atyjához. Majd fölveti azt a kérdést, mikor volt atyja nagyobb, mikor itthon egy egész nemzet körülrajongta és lángszavára szazezrek álltak csatasorba, vagy a számkivetésben-e? — Szerinte nagyobb volt a számkivetésben. Mert míg idehaza volt, vele volt az egész nemzet, de a számkivetésben egymaga állott s egymaga volt képes Magyarországot annyira megtestesíteni, hogy Európa legnagyobb államai vele tárgyaltak s vele szövetkeztek, mintha egy állammal tárgyaltak vagy szövetkeztek volna. Rámutat aztán Kossuth egyéb érdemeire s azt mondja, hogy ő megragadta az atyja kezéből kiragadott zászlót s az ő nyomdokain fog haladni. Kossuth Ferenc — ugymond — más úton nem járhat. Egy átmenettel aztán köszönetet mond Soltész Nagy Kálmán polgármesternek s az egész miskolczi közönségnek. Azokra üríti poharát.

Dr. Gencsy Samu lelkes szavakban hódol Róna József genialis művészi pályájának, a melynek koszoruját öregbítette mostani alkotásával. A művészt köszönti fel a jelenlevők frenetikus éljenzése közt.

Dr. Markó László városi főorvos a főispánt élte, akit — mint megjegyezte — csak betegsége akadályozott meg abban, hogy részt vegyen a mai ünnepen. — Majd az alispán felé fordult és azt köszöntötte fel.

Gálffy tanár a budapesti vendégekre üritette poharát s ahogy az éljenzés lecsillapult, fölemelkedett egy fiatal rendkívül bájos leány Orosz Adrienne s igazán talpraesett dikcióban öntötte ki a miskolczi nők rajongó kegyeletét Kossuth emléke iránt. Taps es éljen jutalmazta a lelkes honleány poétikus valalkozását. Nagyon tetszett Pichler Győző szellemes felköszöntője, aki arra kérte a jelenlevőket, hogy eltessek a miskolczi két kormányparti képviselőt. Azok — szerinte — megmutattak, hogy Kossuth Lajos emléke előtt el kell némulni minden párt-kintetnek.

A miskolcziak élénken nyilvánult kívánságára Vészi József szólalt fel, mint mondta azért, hogy különveleményt jelentsen be, Kossuth Ferenc egy megjegyzésére. Azt akarja mondani, hogy Kossuth Lajos idehaza nagyobb volt, mint a számkivetésben, mert akkor nem tárgyalt és nem szövetkezett ugyan államokkal és királyokkal, de a császárok és királyok királyával: az Uris-ennel szövetkezett mert csak így tudhatta kiirtani év-zredek politikai bűneit, melyek után jötekony zaporesó-

ként hullottak a magyar földre az ő lángeszmejének alkotásai, megteremtve a magyar demokráciát és az új Magyarországot. Megköszöni egyttal a szives vendégszeretetet. Körülnézve, mint iróember, rokon lelkek után kutat e társaságban és szíve szokon akad meg akik ha nem is az irói pályán de az iróemberrel egy célért, a szép és nemes kuituszában faradnak. A római katolikus apat-plébánost, Zelenka és Kun Bertalan püspököket eltei. (Viharos éljenzés.)

Öt óra felé járt az idő, amikor a budapesti vendégek elkerültek a fehér asztalok mellől.

Az esti vonattal mindenki hazautazott, egy lelketemelő ünnepnap emlékeivel gazdagabban.

Táviratok.

Francia miniszterválság.

Budapest, június 1. (A »Debr.« ered. táv. Párisból jelentik: Lebon gyarmatügyi miniszter lemondása következtében H a n o t a u x külügyminiszter fogja id-iglenesen a gyarmatügyi tarczát átvenni.

Olasz kormányválság.

Budapest, június 1. (A »Debr.« ered. táv. Rómából jelentik: A délutáni lapok megczáfolják azt a hírt, hogy P e l l o u x tábornok belep az új kabinetbe.

A keletázsiai kérdés.

Budapest jun. 1. (A »Debr.« ered. táv. Pekingből jelentik: K u n g herceg halálával május 2-án terjesztett hírkorai volt. Most jelentik, hogy a herceg mult hó 10-én éjjel meghalt.

lokohamából jelentik: A parlament 61 szótöbbséggel elvetette azt az indítványt, hogy a kormánynak Kínára vonatkozólag követelt politikája ellen kérvényt intézzenek a koronához.

Lepsényi ügy.

Budapest jun. 1. (A »Debr.« ered. táv. Lepsényi képviselő ügye még mindig foglalkoztatja a politika köröket. A néppárt, mely azonban, hogy a bántalmazott képviselő személyétől külön válassza és az egész affairet mint a képviselőház megsértett tekintélyének kérdését tüntetve fel, jun. 5-én tartandó értekezletén fog határozni ugy a megindítandó akció, mint azon eljárás módzatait illetőleg. A függetlenségi párt tagjai a reá körtkező napon d. e. közvetlenül a képviselőház ülése előtt fognak tanácskozára összeülni, hogy az akcióval szemben egyöntetű eljárásban állapodjanak meg.

Unio kiállítás Kolozsvárot.

Kolozsvár, jun. 1. (A »debr.« ered. táv.) A közönség nagy érdeklődése mellett nyílt meg az Unio kiállítás tegnap délelőt. A kiállításon Erdély ama főurai, a kik 50 év előtt a közügyek elővitelen faradoztak s azok a főuri hölgyek, kik az unio kimondásához a hangulatot előkészítették, olajfestésű képekben vannak bemutatva, különös a kegyelet tárgya a közönség előtt ama kép, mely életnagyságban ábrázol 21 gróf Bethlent, kik a szabadságharcban részt vettek. Az erdélyi főuri hölgyek által 50 év előtt készített »Unio lobogót« is nagy pietással nézi a közönség. Bár több, mint 200 képe van már is a kiállításnak, még mindig érkeznek képek. A kiállítás 14 napig lesz nyitva. Első látogatók közt voltak: Bethlen Bálint gr., Bethlen András gr., Polacsek Károlyné Kornis Janka grófnő. özv. gr., Schwainitz Gyuláné, Nemes Ilona grófnő. gr. Kornis Vik-or s mások

Munkások Kossuth sirjánál.

Budapest, jun. 1. (A »Debr.« ered. táv.) A fővárosi hazafias munkások pünkösdi vasárnapján d. u. 2 órakor zuhogó esőben kivonultak Kossuth sirjához s arra nemzeti színű szalaggal díszített koszorut helyeztek. A szalagon a következő felírás volt: »A budapesti hazafias munkások Kossuth Lajos emlékének 1898 május 29.« A sirnál Farkas Károly tartott hazafias beszédet. Az ünnepélyt a munkás dalárda énekével fejezték be.

Ferencz Ferdinánd előléptetése.

Budapest, jun. 1. (A »Debr.« ered. táv.) Bécsből jelentik: Ő felsége elrendelte, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg az általa tartandó szemléknél és vizsgálatoknál mint rangra legidősebb altábornagy szerepeljen.

Öngyilkosság és szerencsétlenség.

Nyiregyháza, jun. 1. (A »Debr.« er. táv. S a l l a y Janos nyiregyházi jómódu parasztagda ma este felakasztotta magát. Öngyilkosságának okát nem tudják. — H o l c z e r Gyula 18 éves gépészség revolverral játszadozott. Negy golyót lött ki mire a fegyvert egy barátjának adta át, tanítána őt azzal banni. Barátja kezében es leült a revolver és a golyó Holczerner mellébe furtott s életveszélyesen megsebesítette.

Nagyvárad, jun. 1. (A »Debr.« er. táv. M i s k o l c z y Zombor 28 éves ifju, a berettyói vízszabályozó társulat tisztviselője ma egyik fürdőben keresztül lötte magát. A lövés szíve alatt hatolt át a testen, de nem halt meg, Öngyilkosságának oka ismeretlen. Miskolczi hivatalában pontos és lelkiismeretes volt s úgy hiszik, hogy idegessége vitte a végzetes tette.

A László malom sorsa.

Nagyvárad, jun. 1. A nagyváradai Hunyadi és László-gőzmalom elárverése ma ment végbe élénk érdeklődés mellett. A törvényeszen számosan jelentek meg a fővárosból, különösen a budapesti bankgyesület, a Pesti kereskedelmi bank és a Viktória gőzmalom képviselői közül. Először a Hunyadi malom került árverésre. — Kikiáltási ára 229.237 frt volt. Senkisésem árverelven, leszálltak 60.000 frtra. Egy óra árverés után 65.700 frtrét megvette a Hunyadi malmot a Viktória gőzmalom részvénytársaság. A László-malom árverését a felszámoló bizottság felfüggesztette. Hallomás szerint erre is a Viktória-részvénytársaság reflektál, mely a két telepet egyesítve, azokat minel hamarabb üzembe hozni szándékozik.

HIREK.

Diadallal hazafelé.

— A diákok és a dalosok hazaérkezése. — (Saját tudósítónktól.)

Tegnap délután a két budapesti vonat kedves és szivesen várt utasokat hozott haza Debreczenbe: a személyvonat az aradi tornaversenyen járt gimnazistáinkat a gyorsvonat pedig Konstantinápolyból megérkezett dalosainkat.

Mindakét sereg diadalt és dicsőséget hozott haza nemcsak magának hanem Debreczennek is — még sem volt fogadtatásuk egyfarma. A d i a k o k a t nem várta más mint Doczi Imre igazgató s egy sereg kis diák, míg a dalosok elibe kivonult az egész város élén hivatalos képviselével. Nem így szereltük volna, hanem úgy, hogy mindkét testület egyenlő hozsannával fogadta volna a város közönsége. — Hisszük, hogy nem szőlünk hiába.

Az aradi tornaversenyről hazaérkező diákjaink valamennyien a legjobb egészségben, minden baj nélkül s ami fő, nagy diadallal tértek vissza városunkba. Utjukról lapuholnap számában fogunk részletesen beszámolni, de addig is megemlítendőnek tartjuk, az alább elsorolandó kitüntetésekön kívül, mint egyenesen Debreczen város iránt tanúsított figyelmet, hogy az aradi 48—49-es honvédegylete az aradi gyásznapi 55 éves évfordulója alkalmából vert 13 bronzérmel adott a vezető tanároknak az ifjak közt leendő kiosztás végett.

A kitüntetett diákok ezek: Aranyérmel s az aradvidéki tanítóegylettől nagy értékű ajándéktagyart kapott Hajdu Béla 7. o. magas ugrásért, 165 cm. ugrott; ezüstérmel kapott: Illésy Zoltán 7. o. 160 cm. magas ugrásért; bronzérmel kaptak: G ö d ö n y i Zoltán 8. o.; J e n e y Gábor 7. o.; köztelen fűggeszkedésért, Z a l a y Béla 6. o. távol-

ugrásért és Meinerz Géza 8. o. futásért. Elismerés illeti Tóth Mihály tornatanárt, akinek faradozását a bíráló bizottság is külön személyre szóló oklevéllel tüntetett ki.

A dalegyletnek Konstantinápolyi utjáról való megérkezéséről tudósítónk a következőket jelenti:

Mint minden ilyen diadalmas hangverseny után, úgy most is százával és százával sietek a debreczeniek a hazaérkező dalegylet üdvözlésére. Az impozáns, lelkes fogadtatás méltó záradéka volt a szép kirándulásnak. A peron zsufolásig megtelt a dalegylet barátaival, tisztelőivel és a piros pántlikás utasok epedve váró rokonaival.

Öt láttuk gr. Dégénéld József főispánt, Simony Imre polgármester, Vecsey Imre tb. főjegyzőt, Király Gyula, Oláh Károly. Roncsik Lajos tanácsnokokat, Kóncz Ákos tb. tanácsnokot, Lengyel Imre dalegyleti díszelnököt, Dobiecki Sándor máv. üzletvezetőt, Csik Lajos hittanárt, Kozma László arvaházi igazgatót, Jóna Dánielt, Laber Mihály közúti vasúti üzletvezetőt, Steinacker Sándort stb, Testületileg vonultak ki zászló alatt a munkás dalegylet tagjai is.

Amint a piros pántlikás dalárók mellükön a szultántól kapott kitüntetések jelvényeivel, feltűntek a gyors vonat ablakainál, riadó éljenzés zúgott fel s a munkás dalegylet üdvözlő dalt énekelt: Majd Simony Imre polgármester lépett a megérkező dalegylet elé s a város közönsége nevében igen meleg hangon üdvözölte a dícsőséggel koszorúzott zászló alatt hazatért dalegyletet, köszönetet mondván nemes törekvéseiért sikereiért nemes faradozásaiért.

A lelkes éjlen riadalom után Márk Endre dalegyleti elnök szólt, halásan köszönvén meg a szives fogadtatást, Hangsúlyozza, hogy mint máskor, úgy most is a magyar névnek, Debreczen városának igyekeztek dícsőségeit szerezni. Sikereik eredményét amit nem ók vannak hivatva megítélni, ezennel a város közönsége képviselője, a polgármester kezébe teszik le. Élénk tetszéssel fogadott szívből jövő szavait a város éltesével fejezte be.

Ezután kiki sietett ismerősével melegen kezelt szorítani és kölcsönös üdvözlések után faradt dalosaink siettek a nyájas meleg otthonba.

*** Fényes esküvők.** Két előkelő debreczeni család körében tartott fényes esküvőkről adhatunk hírt. Pünkösöd második napján kelt egybe Bondár Géza budapesti bankhivatalnok dr. Rotshnek V. Emil gyógyszerész leányával Róza kisasszonnyal. A polgári házasságkötést, a melynél Szepessy Antal és Szógyén János voltak a tanúk, Nagy Gyula állami anyakönyvvezető helyettes végezte. Egyháziilag pedig K. Tóth Kálmán ev. ref. lelkész eskette össze az új párt. — Tegnap Békeny Péter nagybirtokos leánya Julia kisasszonynak esküdték örök hűséget Hoszufalusi Lajos borsodmegyei földbirtokos. A polgári eskütést Oláh Imre anyakönyvvezető végezte nagyszámu násznép jelenlétében. Azután a menyasszony szüleinek péterfia-utcai házával K. Tóth Kálmán kért áldást az új párra. Tanukul Karap Mór és Nanási Oláh József országgyűlési képviselők szerepeltek. Dében az Angol királynő szállóban volt gazdag nász-lakoma. Az új pár az esti vonattal elutazott Miskolcra.

*** Új anyakönyvvezető helyettes** A belügyminiszter Debreczen város közigazgatási bizottsága indokolt felterjesztése következtében Varga Károly városi I. aljegyzőt a debreczeni anyakönyvi kerületbe második anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

*** A dalosok a polgármesternek.** Simony Imre kir. tanácsos, polgármester május 25-iki kelettel és az összes dalosok aláírásával, Konstantinápolyból a következő levelet kapta:

Nsg. kir. tan. polgármester Ur!

Sohasem feledjük el azt a meleg és rokonszenves érdeklődést, melylyel Nagyságod debreczeni dalegyletünk működését kíséri. Itt a török birodalom székvárosában s az ilyen alkalmakkor szokásos nagymérvű elfoglaltságunk közepette is hálátelt szívvel megemlékeznék arról, — szívélyes üdvözlésünket küldjük Nagyságodnak s ragaszkodásunknak kifejezését.

*** Vidéki színészetért.** E hó 16-án a vidéki színészet rendezése ügyében a belügyminiszteriumban anket lesz, melyre meghívják Simony Imre kir. tanácsos polgármestert is.

*** Megtagadott gyilkosság.** Piros pünkösöd első napján a csicsogóterem Berger Adolf pálinkamérésében Vad Mihályt dulakodás közben mellbe szúrták és az elősietett rendőrök kutatás közben a Szodray János szürenek újjában találtak rá a veres késre. Szodray tagadott akkor és tagadott tegnap délután, mikor az I. kerületi kapitányságnál Jeney Miklós r-fogalmazó kihallgatta. Azt vallotta, hogy őt a földre tépette Vad Mihály és nem elégedett meg azzal a dícsőséggel, hogy legyűrte, raadásul megütötte és meg is verezte az orrát. Dühös volt rá, védekezett, de gyilkos számmal ő nem tehetett ellensége testében. Hogy ki vágta a Vad Mihály mellébe a kést, ő nem tudja; az is megfoghatatlan előtte, hogy kerülhetett a veres kés épen az ő szürene újjába. A gyilkos szándéku ember bizonyára azért dugta oda, hogy ráháritsa a gyanút s ő maga a más ártatlan ember bajbajutásával szabaduljon a büntetéstől. Nem is ismeri azt a kést. A többi kihallgatott tanu közül egyik sem látta, hogy ki vágta a kést a Vad Mihály mellébe, csak azt látták, hogy vérzik erősen és tántorodva dől egy löczára. A kést azonban mindnyájan jól ismerik. Nem másé az, mint a Szodray Jánosé. Őt többször látták vagni ezzel a késsel. A tanuvallomások tehát ellene bizonyítanak Szodraynak s ezért holnap átkísérik a királyi ügyészséghez, ahová a rendőrség az összes iratokat áteszi. — A Vad Mihály sérülése nagyon súlyos s még bizonytalan, vajjon megmenthetik-e az életnek.

*** Az árvák vagyona.** Tegnap Komlóssy Arthut főjegyzőt, Abraham László főügyes, Kovács József biz. tag és Bészler Károly arvaszéki elnök vizsgálatot tartottak a gyámpénztárban és azt rendben találtak. Az árvák készpénz vagyona 795,986 frt. 26 kr.

*** Sertések beszállítása a Hortobágyról.** A mezőkerületi kapitányság engedélyeket készítetett, melyeket a Hortobágyról sertések beszállítására abban az esetben ad ki, ha a szükséges vizsgálatról az állatorvosi bizonyítványt bemutatják.

*** Eljegyzés.** Sokan fognak emlékezni a debreczeni hírlapírók két év előtt tartott fényes hangversenyre, a melyen akkor Szávay Gyula prológ előadásán kedvességével, bátorságával és szeretetreméltóságával feltűnt egy aranyos kis leány, a Gondolat, Károly Ilonka, Károly József gözmalmi hivatalnok leánya. Akkor a költő gondolatával aratott sikert, most a maga jó gondolatával rakja le boldogságának alapját. Menyasszony lett, tegnap jegyezte el Weiszt Isván, vasúti tisztviselő. A sok oldalról megnyilatkozó gratulációhoz örömmel fűzzük a magunkét.

*** Kitüntetett csendőrszázados.** Astillion csendőrmesternek vasárnap tüzte mellére a koronás ezüst érdemkeresztet Göttmann csendőrszázados a debreczeni lakanyában.

*** Agyonverte a kocsisát.** Pár nap előtt, megirtuk, mily módon szörnyű módon végrehajtott gyilkosság áldozata lett Iszályi János hajdudorogi szolgaleány. Viradóra találtak rá. Testét összeszurkálta a gyilkos s meri akkor meg mindég életjelt adott magáról a szerencsétlen ifju, valami tompa tárggyal egészen szétverte a fejét. Kerestek-kutattak a gyilkos után, ki lehetett az a vadallat, aki ilyen szörnyű kegyetlenséggel pusztított el egy életet. Keresték és megtalálták. Első percztől gazdjára, Molnar Györgyre háramlott a gyanu

s ma már ez a gyanu beigazolást is nyert. A gyilkos töredelmes vallomást tett a csendőrök előtt. Bevallotta, hogy ő ölte meg a szolgálját okul azt hozván fel, hogy Iszályi mikor nála lakott eltörte egy tehenének a lábát. A gyilkos gazdát tegnap behozták a debreczeni ügyészség fogházába.

*** Biczikli-verseny.** A nagyváradi kerékpár-egyesület I. háziversenyét e hó 30-án pünkösöd első napján tartotta meg, melynek érdekességét nagyban rontotta a rossz idő. A vendégek versenyén több városból vettek részt. Városunkból V. Szabó János a versenypályán harmadiknak érkezett be.

Előkészületek a tanárgyűlésre. Az orsz. középiskolai tanáregyesület debreczeni gyűlését előkészítő nagybizottságnak az a küldöttsége, amely a város leírásának a szerkesztésével van megbízva, ma d. e. 11 órakor az ev. ref. főgimnázium igazgatói szobájában ülést tartott.

*** Igen elegáns nyári női toilletet,** és gyönyörű szép női ruhákat készít a legújabb divatlapok mintáira Kronovitz Matild Nagyuj-utca 1707. sz. a. Weinberger Lajos ur házában.

*** Annateli a kitünő bűvész,** aki a Bika szállodában már két este nagy közönség előtt játszott és általános tetszést aratott, még négy előadásra engedélyt nyert és így csütörtökön pénteken szombaton és vasárnap jun. 2, 3, 4 és 5-én ugyancsak a Bika szálló 2-ik udvarában fogja a közönséget mulattatni mutatványaival.

Galovics Jenő párbajai.

A kir. ítélőtábla ítélete.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 1.

A debreczeni bünyenyítő törvényszék múlt év octóber havának 19—20 napjain tárgyalta Gallovich Jenő és vadlott tarsainak párbaj ügyeit. — A két napig húzódo tárgyalás eredménye tulajvalóleg az volt, hogy a tszék fővadászt Gallovich Jenőt 2 évi fogházra ítélte. Szatmáry Z. a Szabadság s szerksztőjét 2 havi, Halász Lajos a Szabadság szerksztőjét 1 havi, Ormódy V. 1 havi, Tarnay Albertet 14 napi, Terrey T. 14 napi, Löw J. hírlapíró 8 napi s Rédl Zsigfrdet 3 napi államfogházra ítélte a bünyenyítő törvényszék.

Felebbezés folytán a kir. ítélőtábla elé került az ügy, mely ma d. e. tárgyalta Széll Farkas elnöklete alatt. Előadója az ügynek Horváth Balázs volt.

Szavazóbírák Unger Gusztáv és Jeney György.

A kir. ítélőtábla ítélete egy kisebb ügy kivételével a törvényszék ítéletéhez képest rendkívül enyhe, amennyiben a legtöbb ítélet felére szállította le.

Gallovich Jenő ítéletéből egy évet vett le a tábla. Az ítélet megindoklásában a kir. ítélőtábla az enykitő körülményekkel szemben a törvényszék által alkalmazott túlszigorra hivatkozik.

A kir. Itélőtábla ítéletei a következők:

Gallovich Jenő két évi államfogház helyett egy évi államfogház.

Szatmáry Zoltán két havi államfogháza helyett egy havi államfogház.

Halász Lajos egy havi államfogháza helyett 14 napi államfogház.

Ormódy Vilmos egy havi államfogháza helyett 14 napi államfogház.

Tarnay Albert 14 napi államfogháza helyett 6 napi államfogház.

Terrey Tamás 14 napi államfogháza helyett nyolcz napi államfogház Löw József 8 napi államfogháza helyett öt napi államfogház. Rédl Zsigfrid bünyetését, melye a kir. törv. szék 3 napi államfogházban szabott meg, a kir. ítélőtábla felemelte 8 napi államfogházra. A kir. ítélőtábla ítéletét két het mulva fogja a törvényszék meghirdelni.

Az Unio ünnepe.

— Márki Sándor beszéde és Bartók Lajos ódája. —

Az erdélyi «Unio» jubilaris ünnepe alkalmából dr. Márki Sándor egyetemi tanár beszédet mondott, melynek főbb pontjait a következőkben ismertetjük:

Dr. Márki Sándor első sorban arra utalt, hogy Szt.-Istvántól kezdve egy nemzeti király sem tűrte Erdélynek az anyaországtól való elszakadásra koronként tett kísérleteit s hogy a kis Erdély nagy államferiai még az 1542—1690 évi függetlenség idején is mindig az Unióra gondoltak.

Ay elszigetelés 1696-ban kezdődött, mióta a Habsburgok Erdélyt Magyarország Hínterlandjává tettek. Mig Erdély független, vagy akár csak autonom volt, negyedik nemzetül nem lehetett odaengedni a román, mert ez — főképp Hóra korában — az arisztokráciának tett engedmény lett volna. A demokrácia elvét megmenteni, a románok egyenjogúsítását eszközölni csak a Magyarország alvó egyesülés által lehetett. S mióta a Partium kérdésével a két ország legnagyobb szellemi foglalkoztak, az unio mind népszerűbb lett s azt a magyar országgyűlés 1848. ápr. 11-én elvben törvénybe is iktatta. Ezentúl Erdélyben is csak a föltétlen vagy föltételes unio jöhetett kérdésbe.

A baászfalvi népgyűlés előzetes titkozása után sem lehetett csonkának tekinteni az ez ügyben összehívott erdélyi országgyűlést s dr. Márki az európai történelemből vett analógiákkal bizonyítja, hogy más nemzetek pl. ép a moldvaiak és oláhországiak 1859 évi uniójánál sokkal szabályosabban s kevesebb elhírtelenkedve történt meg Erdélynek az 1848 május 29-ki nemzeti gyűlésen s másnap az országgyűlésen kimondott uniója. A szászoknak be kellett volna érniök s a nyit ülésen be is érték azzal, hogy mint 1691 decz. 4 a perszonális unio kimondasakor történt, most a realis uniónál is későbbre hagyták a részleteket, mire nézve azonnal ki is küldtek egy országos bizottságot. Kiemelte a két nap drámai részleteit s főképp Wesselényi Miklós és Kemény Dénes beszédeit a szászok és románok iránt megnyilatkozott testvériséget. Egy ország története sem végződött nemesebben, mint Erdélyé s egy főváros sem lett önzetlenebbül vidéki város, mint Kolozsvár.

A nagyemlékü teremben ma az egybegyűlt magyar haza parlamentjének küldöttei ölelik keblükre azokat a boldog öregeket Erdély utolsó országgyűlésének itt megjelent követeit, kiknek egy magasztos pillanatban hozott határozatot ötven év nagy tanulságai igazolták.

Erdélynek nincs külön kormánya, pár nap múlva a régi kormány pilotája is eltűnik, hogy romjait a tudomány csarnoka (az egyetem központi épülete) emelkedjek, de képviseli az egységes magyar haza kormányát Erdély egyik jelles fia (Daniel Ernő b.) s e kormány enőke Erdélynek egy másik jelles fia, kinek édesanyja ebben a teremben akkor is részt vett, most is részt vesz a haza örömeiben. S mely az Unio zászlajával, akkor lelkes ifjait küldte Erdély fővárosába, az egységes haza csodásan fejlődő fővárosába, Budapest, más törvényhatóságok élén küldte képviselőit Kolozsvárnak, az immár vidéki városnak megszentelt földére. Most is az a jelszavuk, ami az utolsó erdélyi országgyűlésén: a királyi szék és hon fenmaradása, a nemzet java és dicsősége.

Továbbá — mint említettük — az ifjusági ünnepen Bartók Lajos gyönyörű ódát szavalt, mely szösz szerint a következő:

Egy a haza.

(Az erdélyi Unio tetszázados ünnepére.)
Vegsőt üvöltött, s bosszú felkelt kifujta
A háromszáz esztendő szivatar,
Mely ketté tépte a hont, s egy lett ujra
Örökre egy az ország és magyar!
S szelvéssz dühét megtörni csak te szegszél
Sziklabordájú keblét ellene,
Szabadság vedbástyája, herczes Erdély,
Áldjon meg a magyarok istene!

A hajnaló nap rá süt ormaidra,
S ott száll a sas, mely bátran napba néz;
A szabadság az, felhők-t szakítva,
S a nép ez, szárnyas lelkü és merész.
Erdőd mély sötétiből oh hányszor
Lesték a fennhéjázó gyilkosok,
De csak sebzék, nem hullt le magasából
A sas, csak a gazokra csapdosott!

Nem ismeré jobbágyaság szolganyüget
Lelkén, kezén Erdély magyar fia;
Székely szív él bennök, s szívökben hűség,
Apjok Árpád, nagyapjok Attila!
Ura csak Isten, s csak honát imádja,
S Dózsa lelkével üzi zsarnokát,
Királyként ül rá izzó trónusára,
De nem hajlítja járomba nyakát!

Egy volt hazánk rég, s együtt érző lelkünk,
S addig e völgy Hunyad bölcsője volt.
Duló pogány tigrisét véresre vertünk
S Európa áll, mert magyar nem hajolt!
S nagy Magyarország elbukván Mohácsnál,
Öt, s zászlóját kis Erdély szedte fel,
Nincs más haza, fejedelmi táboránál
De hit, szabadság itt mentsvárra lel!

Oh, e dicsőségtől visszhangzó bérezek
Mint visszaverték a nagy verőzöt!
Oh, hány nagy név él, melynek hőse érted
Nemzeti létünk, vért halálig önt!
János királynak fejedelmi utódi,
Nemzei hősek e királyaink,
Bathori, Bethlen, Bocskai, Rákóczi
Dicső nevek méltó szoborra mind!

S e föld szült téged, Igazság királya,
Neped bálványau! Bocs rémeül,
Mátyás királyunk! S mos' bölcsöd szolgáljon
Honarúóknak kigyófszkeül?
Hunyadi honja gaz latrok barlangja?
Felistenek helyett aljas fajzatok?
Nem, inkább fuljatok verbe lángba,
Mint hol ők alkottak, ti raboljatok!

A Grittiék levagdalt kézzel, Básták
S ebhajduk kúrva fekeznek
De a föltöttük hétszeres kőbástyád:
A nemzet egység s égig emeled!
Egy Magyarország al negyvennyolcz óta,
S nincs tegyver egy szívünknek ellene!
Erdély, te szent szabadság szülőhonja,
Áldjon meg a magyarok Istene!

KÖZGAZDASÁG.

Az Adria biztosító üzleteredménye. A cs. és kir. szab. Adria biztosító társulat üzleti jelentése, melyet az ez évi apr. 28-án megtartott közgyűlésen előterjesztettek, a következő fontosabb adatokat tartalmazza: Az életbiztosítási ágazatban az 1897. évben kötött biztosítási ügyletek 28.201,868 korona biztosított tőke és 45.780 korona biztosított járadékra rúgnak s így a biztosítási átlag 1897. decz. 31-én 180 millió koronát meghaladó tőket s 466.520 korona járadékot tüntet ki. A díjbevétel 7.494,320 koronát tesz, halál és elerési esetekben teljesített fizetések 3.818,490 koronát vettek igénybe s ezenkívül függő károkról 642,508 korona lett tartalékra helyezve. Az életbiztosítási díjtartalékok immár 44.899,726 koronára emelkedtek. Az elemi (tűz és szállítmány) biztosítási ágazatok díjbevétele — 15.019,402 koronát tett, viszontbiztosításokra 6.871,720 korona kárfizetésekre — a viszontbiztosítókat illető rész levonása után — 5.116,452 korona fordított és ezenfelül függő károkról 838,346 korona helyeztetett tartalékba. A tűzbiztosítási díjtartalék 535,694 koronával emelkedett s jelenleg a társulat saját számlájára 4.489,204 koronát tesz, a szállítmánybiztosítási ágazat díjtartaléka pedig 175,662 koronára rúg. A 272,558 koronányi árfolyamnyereség a fennálló árfolyam ingadozása tartalékhoz lett csatolva. Osztalék fejében, úgy mint az elmúlt évben, részvényenként 150 korona fizettetett ki. A társulat különféle tartalékai az 1897. évben 5.398,238 koronával növekedtek s az év végével 54.408,022 koronát tettek, a melyből díjtartalékra — a viszont

biztosítókat illető rész levonásával 46.282,246 korona, nyereségmentes tartalékokra 6.029,104 korona és árfolyam-ingadozása tartalékokra — 2.096,672 korona esik.

A chilisalétrom értékéről és használatáról.

— A Debreczen eredeti közleménye. —
A chilisalétrom azon salétromsavas só, mely a gazdat legjobban érdekli, nevet onnan öriási mennyiségekben homokkal keveredve fordul elő Dél-Amerika nyugati partvidékén, továbbá Chile és Peru síkságain. Megtisztítás céljából az ezen vegyülettel elegyített földet kilugozzák, a vizez oldatot leparolják s ily módon állítják elő a kereskedelemben is előforduló nyers chilisalétromot.

A nyers chilisalétrom salétromsavas tartalommal 90—99 között vátakozik s miután a tiszta salétromsavas natrium 36—47 rész natriumot és 66—53 rész salétromsavat tartalmaz, ebből az következők, miszerint a chilisalétrom 15—16% nitrogént tartalmaz. Miután igen könnyen oldható, mint mütrágya igen gyors határu, de egyuttal egyoldalú, miután kizárólagos nitrogén tartalmánál fogva a tenyésztet fokozza és alkalmazásnál időjárásnál valamint helytelen alkalmazásnál az illető tenyésztet számára legnagyobb részt veszendőbe mehet.

A nitrogén ezen vegyületben oly alakban foglaltatik, melyet a talaj nem képes absorbálni és megkötni, tehát nem lehet megakadályozni azt, hogy ezen sónak egy része kilugozás, másrészt pedig az altalajba szivárognván, veszendőbe ne menjen. — Kizárólag azért nem alkalmas a chilisalétrom a teljes trágya gyanánt való alkalmazásra s hatása a legtöbb körülmény között bizonytalannak tekinthető, melyhez még azon körülmény is járul, miszerint ez a só csak nitrogén trágya s natriumtartalma a trágyázásra nézve kevés jelentőséggel bír.

Igen jó hatásúnak bizonyult azonban a chilisalétrom, ha azt más trágyafélék mellett használjuk pl. felülrágyázás gyanánt, különben jól megtrágyázott, de kevésbé kifejtett gabonavetésekre, főképpen őszi veteményekre tavasszal.

Füvekkel benőtt területeken a chilisalétrom tavasszal az első élénk tenyészidő alatt feltűnő buja növekedést idéz elő. Ezenkívül répa és burgonya ala használva, száraz esztendőben, különösen agyagos homoktalajokon igen jó eredményeket létesít, amennyiben a termes 50—75%-kal lehet nagyobb. Végzett kísérletek és megfigyelésekből kitűnt, hogy könnyű talajokon meg jobb eredményeket létesít, mint nehéz talajon, ugyszintén kitűnő határu inkább szárazabb talajokon, valószíüen azért, mivel ilyeneken kevésbé gyorsan oldódik fel. Az ilyen talajokon jóhatása rendszerint már 6—8 nap alatt mutatkozik és kedvező körülmények között olyan, hogy az aratásnál majdnem 100% szalma és 80—40% szemtermes többlet eppen nem tartozik a ritkaságok közé — Ily eredmények a chilisalétrommal azonban csak akkor érhetőek el, ha fejtrágyaalkalmazzuk tavasszal az első élénk tenyészeti időben; később kiszorva csekélyebb határu.

Legjobb a chilisalétromot lassu határu trágyafélékkel együtt használni pl. istállótrágyával, esontliszt és foszphat liszttel, vagy szuperfoszfátokkal keverve felülrágyázásul. Kedvező utóhatást ez ideig még egy esetben sem figyeltek meg s ilyen alig is várható, ellenben a chilisalétrommal megtrágyázott területeken a meg nem trágyázott utóterméseknel jelentékeny visszahatás volt észlelhető. Ezen jelenség azon tényből magyarázható meg, miszerint a chilisalétrom hatása folytán beálló bujább fejlődés a talaj összes oldható anyagban volt tápanyagait a korábbi termésbe jutatta, úgy hogy ennek következtében a talaj mintegy elszegényedett. Ez okból teljes joggal nevezhető a chilisalétrom izgató szernek, mert nitrogén tartalma által a talajban nyugvó ásványi anyagok szorosabban oldódnak fel s ennek következtében működésre is serkentetnek elhasználtatnak de nem pótolhatnak. Ez utóbbinak azonban meg kell tör-

ténni, ha nem akarjuk talajunk elszegényedését s épp ez okból célszerű a chilisalétromot ily trágyafélékkel kapcsolatban használni, melyek a talajból elvont ásványos alkotó részeket ismét pótolják.

Igen kedvező hatásnak bizonyult a chilisalétromot fokozatosan körülbelül 15 napi időközönként használni, e körülmény a só könnyű oldhatóságában leli magyarázatát. Hektáronként 1—3000 kgot számíthatunk. Miután a chilisalétrom foszforosavat nem tartalmaz, célszerű foszforosavas műtrágyákkal kapcsolatban használni. Hogy jobban legyen oldható célszerű kiszórás előtt 3—5-szer annyi földdel összekeverni.

A chilisalétrom kiszórására legalkalmasabb idő április hó vége, illetve, május hó eleje.

A kereskedelmi és iparkamara közleménye.

A Kassai cs. és kir. 6. hadtest intendanciája kereskedelmi szokás szerint 3000 métermázsza kőszent szándékozáván vásárolni, f. évi június hó 6-i lejárattal a szállítási biztosítás céljából nyilvános árlejtést hirdert, melyre a feltételek kamaránknál megtekinthetők.

CSARNOK.

Utközben.

— Regény egy kötetben. —

Írta: **TAMÁS JÓZSEF.**

3.

Vadul hangzik közbe egy hang:

— De csak akarni kell!

Es helyesíten rikolt a tömeg:

— Csak akarni kell! . . .

A gyermek megvárta, míg a láрма lecsöndesült és akkor újból mondta

— Pénzt kér édesanyám, főzni akar.

— Lesz még arra is.

— Lesz! és ő-szeccsörrennek a poharak s isznak megint.

— Márton szólt a pinczérnek. Fizetett és szinte futva hagyta ott a kávéházat.

A fejét egészen megzavarta az, amit látott. Alig tudta elhinni, hogy nem álmodta.

Tele szivta a tüdejét friss üde légből és úgy érezte magát, mint a ki mocsárban fürdött.

Gondolkozott Márton merre menjen és úgy találta, legjobb lesz, ha felkeresi Kéry Gábort a szocialista párt fejét. Mindössze annyit tudott róla, hogy szerkesztője a »Vörös Zászló«-nak. Maga sem volt azzal tisztába, hogy tulajdonképpen mit akar.

A »Vörös Zászló« legutóbbi számából, amit egy pinczeszerű szatócsboltban vásárolt, megtudott annyit, hogy a szerkesztőség valahol a József-városban van. Tíz szatendeje járt utójára Pesten, nehezen talált rá a kijelölt helyre. Kérdézősködni eszébe sen jutott.

A szerkesztőség a kapu alatt volt. A nagy, pirosló feliratról könnyen rá akadhatott. Az ajtó zárva volt. Hosszas kopogás után almos képű vén szolga nyitotta ki. A nyitott ajtón át rideg, barátságatlan szoba látszott. Szemben az ajtóval kopott bőr pamlag volt mindenféle ruhadarabokkal leteregve. A szolga aludt nyilván azon.

— A szerkesztőségben mostan senki sincsen?

— Nincs, azoknak dolguk van. A nyomdászok strike-olnak a városban. Köztük kel lenniök. Nem is jelenik meg holnap több lap, csak a »Vörös Zászló.«

— Persze, it jobban fizetik őket.

— Dehogy is, az elvért dolgoznak.

Az öreg menni akart, Márton még viszsztatartotta.

— A szerkesztő is ott van a strike-olók között?

— A nagyságos ur? dehogy is. Ő még talán nem is tud róla, mert ide csak olyankor jön, ha küldöttséget kell fogadni.

— Hol lehet különben megtalálni?

— Hol? hát odahaza, A nagy Köruton lakik.

— Az első emelet, negyedik ajtó. Jó éj-zakát.

Az öreg visszament aludni, Márton pedig ment, hogy fölkeresse Kéry Gábort. Könnyen ráakadhatott a házra. A kapun tündöklő üvegablak nagy aranybetűkkel ragyogott a házszám és mellette a háztulajdonos kezdőbetűi K. G.

— Ejha, ez alighanem az Kéry Gábor háza, vélekedett Márton és jól esett neki ez a gondolat, — mert úgy hitte, itt végre megtalálja az ideálját. Egy embert, akit a vagyona oda helyezett a jöletben dűskálók közé, a munkás, a proletár érdekeinek előharcosává szegődik. Nem tekinti azt a választást, melyet a modern társadalom emelt a vagyonos osztály és a kenyeréért küzdő proletár között.

A reggel látottak, a strike-oló nyomdászok a nyomor, a szerkesztőség okozta rideg benyomás egész elenyésztek benne, midőn a széles márvány lépcsőkön felfelé haladt.

Kereste az ajtót, negyedik szám. Becsöngetett. Fekete ruhás, fehér kötényes szobaleány nyitotta ki az ajtót s megkérte Martont, kit keres?

— Kéry Gábort.

— It lakik.

Márton körülnézett. Kissé meglepte a fényezés, melylyel az előszoba be volt rendezve. Aztán szólt a lánynak újból,

Idelaza van Kéry Gábor ur?

— Beszélni akar vele? bejelenthetem. Kérem a nevét.

Márton mondotta. Csodálkozott ezen a szertartásszerűségen, a melyet itten nem várt volna.

Kis vártatva kijött a leány és Márton indult az ajtó felé. A leány azonban utána kiáltott:

— Kérem, uram megáljon! A nagyságos ur azt üzeni, hogy nem fogad senkit.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. Zs-né urnő Budapest. Fogadjon Nagyságod szives megemlékezéséért a szerkesztőség szives köszönetét. Valóban örülünk, hogy nem feledkezett meg teljesen a »Debreczen«-ről. Mint látni méltóztattik, már fel is hasznaluk.

M. I. urnak Sajó-Kaza. Körülből egy éve várjuk, de hiába várjuk szives ígéréte beváltását. A közölgő ugorka szezon felelőssége nagyon kívánatos volna.

I. M. urnak, P.-Ladányban. Uram, uram, tisztelt uram! Én már meggyógyultam, hát ön meddig hallgat még?

Yustus. Azon a vidéken talán már egészen hallgat a krónika? Nagyon szeretnék már egy kis elmé kedést olvasni!

K. L. Miskolc. Köszönjük a felébredést, valóban ideje volt már. Ami társat illeti, az bizony meg unta a mesterséget s két hétig semmit sem dolgozott, mert belefáradt a Homok-kertbe járásba s így aztán márczius közepén el is bucszott tőlünk végleg. Akkor aztán magam maradtam két hétig, mikor én is kitudtem. Így történt aztán az új alkalmazás, még az én távollétem idején, — mert szabadságon voltam 7 hétig s csak most kezdek eszmélni Majd levélben is felkeresem. Addig is üdv velünk!

Nyilt-tér.

Dr. Altman Béla

ORVOS,

sebész, szülész, nő- és gyermekorvos.

Lakása:

Kossuth- és Batthyány-utca sarok
1. emeleten.

Rendel: délelőtt 8—10-ig.
délután 3—5-ig.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—30 év költi időre **közszépben**. Birtokos felmondhat, pénzügyintézet nem mondhat fel. Csakly kamattal tölke is törlesztetik. Lebonváltás leg-
rövidebb idő alatt.

— Convertálás helyeg- és illetékmentes. —
Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokir másolat. 40494

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden megyéjéből, katonák és a legtekintélyesebb földbirtokok által okmányasszerűleg ajánlja son.

→ A városban és faluban. ←

Fontos és jövedelmező és kereskedők és vendéglőknek. Szolid megbízható képviselőket bármelyik piacra egy jó forgalmu háziczikknek.

Igen jövedelmező kereset.

Ajánlatok

Michael Kammholz

Teschen (österr. Schlesien) kéretnek.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arccszépítő kenőcs.

A Harmat-Crème a legjobb arccszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.

A Harmat-Crème sem őlmet, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.

A Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsíroz s a poudert jól állja.

A Harmat Crème nem teszi fényessé az arczot s fehéríti a bőrt.

A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőr-
atkák) elmulasztására, napégette s szélkifujt arcznál, s kéznél.

A Harmat-Crème teljesen zsirtalan, habszerű, jó illatú arcczenőcs egy tégelyének ára **egy korona.**

A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.

Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.

Adriai biztosító társulat.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ.)

FŐ-ZÁRÓSZÁMLA (A) (Életbiztosítási ágazat) az 1897 január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről. — (Nyereség- és veszteségszámla.)

BEVÉTEL:			KIADÁS:		
	korona	fl.		korona	fl.
1. Áthozott tartalékok:			1. Esedékes biztosítások és járadékokért:		
1. Díjtartalékok (vizontbiztosítások levonásával)	36.373,187	82	a) Haláleseti és vegyes biztosításokért	2.644,380	08
2. Díjathozat	1.729,356	64	le: a vizontbiztosítók hányada	369,436	66
3. Ervénysítések és visszaváltások tartaléka	140,000	—	2. Életeseti biztosításokért	828,464	56
4. Nyereségtartalék	—	—	le: a vizontbiztosítók hányada	17,035	—
5. Rendelkezésre álló tartalék	—	—	3. Eljárásokért	345,046	28
6. Arfolyamigadozasi tartalék	—	—	le: a vizontbiztosítók hányada	1.828	24
7. Független károk tartaléka 1896-ból (vizontbiztosítások levonásával)	—	—	8. Kötvényvisszaváltásokért	—	—
8. Díjbevételek:			le: a vizontbiztosítók hányada	—	—
1. Haláleseti és vegyes biztosításokért	6.411,534	10	9. Üzleti költségek (a vizontbiztosítók által fizetett költségek levonásával):		
le: vizontbiztosítások díjai	588,394	60	1. Szervezési költségek (teljesen a folyó évet érbelik)	—	—
2. Életeseti biztosításokért	656,980	12	a) Üzletszerzési költségek	—	—
le: vizontbiztosítások díjai	4.744	44	b) Ingatlanokra	—	—
3. Eljárásokért	425,825	92	c) Leltárra (teljesen leírva)	—	—
le: vizontbiztosítások díjai	—	—	d) Behajthatatlan követelések	—	—
4. Elhelyezett tőkék jövedelme:			e) Különféle kiadások	—	—
1. Kötvénykölcsönök kamatai	—	—	f) Egyéb leírások	—	—
2. Jelzálogkölcsönök kamatai	—	—	g) Arfolyamvesztés értékpapirokon:		
3. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai	—	—	a) tényleges	—	—
4. Ingatlanok birtka jövedelme	213,277	50	b) könyv szerint	—	—
le: a terhek kamatai	—	—	3. Arfolyamvesztés valutákon	—	—
5. Egyéb bevételek:			5. A nyereséjogosult biztosít. illető nyereséményrészt		
1. Kötvényilletékek	—	—	6. Független károk tartaléka a vizontbiztosítások levonásával:		
2. Arfolyamnyereség értékpapirokon:	12,531	42	1. Haláleseti és vegyes biztosításokért:		
a) tényleg bevételezve	286,074	38	a) a folyó évben bekövetkezett károkért	455,040	82
b) könyv szerint	—	—	előző években bekövetkezett károkért	68,583	32
Összesen	51.821,140	06	2. Életeseti biztosításokért:	87,712	70
			előző években bekövetkezett károkért	20,957	54
			7. Tartalékok állása az év végén a vizontbiztosítások levonásával:		
			1. Díjtartalékok:		
			a) Haláleseti és vegyes biztosításokért	29.274,180	56
			b) Életeseti biztosításokért	6.981,625	08
			c) Eljárásokért	3.269,074	24
			d) Ervénysítések és visszaváltások tartaléka	228,290	76
			2. Díjbevételek:		
			a) Haláleseti és vegyes biztosításokért	1.698,560	50
			b) Életeseti biztosításokért	174,566	68
			3. Nyereségtartalék	—	—
			4. Rendelkezésre álló tartalék	—	—
			5. Arfolyamigadozasi tartalék	—	—
			8. Nyereség, mely a (B) fő-zárószámlára vitetik át	—	—
			Összesen	51.821,140	06

FŐ-ZÁRÓSZÁMLA (B) (Elemi biztosítási ágazat) az 1897 január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről. (Nyereség- és veszteségszámla.)

BEVÉTEL:			KIADÁS:		
	korona	fl.		korona	fl.
1. Áthozott tartalékok:			1. Kifizetett károk (a kárbecsélt költségeivel együtt):		
a) Tűzbiztosításokért	3.953,509	48	1. Tűzkárok	9.666,486	80
b) Szállítmánybiztosításokért	167,750	22	le: a vizontbiztosítók által fizetett	5.103,886	34
2. Nyereségtartalék	—	—	2. Szállítmánykárok	1.009,252	20
3. Rendelkezésre álló tartalék	—	—	le: a vizontbiztosítók által fizetett	465,399	80
4. Arfolyamigadozasi tartalék	—	—	2. Üzleti költségek (a vizontbiztosítók által fizetett költségek levonásával):		
5. Kártartalék a vizontbiztosításokra eső rész levonásával:			1. Jutalékok:		
a) Tűzkárokért	—	—	a) Tűzbiztosításokért	1.202,943	74
b) Szállítmánykárokért	—	—	b) Szállítmánybiztosításokért	18,863	98
6. Díjbevételek a költségek levonásával:			2. Igazgatási költségek	—	—
1. Tűzbiztosítások díjai	14.089,351	92	3. Adók, illetékek és bélyegköltségek	—	—
le: vizontbiztosítások díjai	6.480,530	58	8. Leírások és egyéb kiadások:		
2. Szállítmánybiztosítási díjak	950,049	48	1. Leírások		
le: vizontbiztosítások díjai	891,190	28	a) Szervezési költségekre	—	—
3. Elhelyezett tőkék jövedelme:			b) Ingatlanokra	—	—
1. Hitelezetknél és takarékpénztáraknál letéteményezett tőkék és váltók kamatai	—	—	c) Leltárra (teljesen leírva)	—	—
2. Zalogkölcsönök kamatai	—	—	d) Behajthatatlan követelésekre	—	—
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	—	—	e) Egyéb leírások	—	—
4. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai és osztalékai	—	—	2. Arfolyamvesztés értékpapirokon:		
5. Ingatlanok birtka jövedelme	27,001	78	a) tényleges	—	—
le: a terhek kamatai	—	—	b) könyv szerint	—	—
6. Különféle bevételek:			3. Arfolyamvesztés valutákon	—	—
1. Kötvényilletékek	—	—	4. Független károk tartaléka a vizontbizt. levonásával:		
a) Tűzbiztosításokért	829,429	04	a) a folyó évben bekövetkezett károkért	459,216	—
b) Szállítmánybiztosításokért	6,447	68	előző években bekövetkezett károkért	168,924	—
2. Arfolyamnyereség értékpapirokon:	8,822	70	a) a folyó évben bekövetkezett károkért	159,665	72
a) tényleg bevételezve	—	—	előző években bekövetkezett károkért	50,540	32
b) könyv szerint	—	—	3. Tartalékok a vizontbiztosítások levonásával:		
3. Arfolyamnyereség valutákon	—	—	1. Díjtartalékok:		
4. Egyéb bevételek	—	—	a) Tűzbiztosításokért	4.489,204	30
Összesen	19.024,161	90	b) Szállítmánybiztosításokért	175,663	78
			2. Nyereségtartalék	—	—
			3. Rendelkezésre álló tartalék	—	—
			4. Arfolyamigadozasi tartalék	—	—
			6. Nyereség-egyenleg 1896-ban	—	—
			Összesen	19.024,161	90

Életbiztosítási ágazat (A). Vagyonkimutatás 1897. december 31-én.

Főmérleg (B). Elemi biztosítási ágazat.

VAGYON:		TEHER:		VAGYON:		TEHER:	
korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.
Ingatlanok Budapesten, Triestben, Bécsben és Milánóban (jegyzék szerint)	4.870,400	Külön nyereségtartalék	1.800,000	Részenvényesek váltói	4.800,000	Alapítók	8.000,000
Értékpapírok (jegyzék szerint)	36.569,966	Rendelkezésre álló tartalék	647,015	Közép az igazgatóságnál és a képviselőkénél	805,606	Nyereség-tartaléktöke	2.614,849
Fenti értékpapírok 1897. december 31-ig járó kamatai	196,612	Arfolyamigadozasi tartalék	1.468,671	Hitelezetknél, takarékpénztárak és bankoknál elhelyezett tőke	2.888,639	Rendelkezésre álló tartalék	900,000
Jelzálogkölcsönök (jegyzék szerint)	443,77	Díjtartalékok	39.744,250	Ingatlanok Triestben és Milánóban (jegyzék szerint)	590,000	Arfolyamigadozasi tartalék	4.489,204
Hasznélvezeti járadékok és tőkék	28,7	Független károk tartaléka	1.873,127	Arfolyamigadozasi tartalék	8.085,776	Tűzbiztosítások díjtartaléka	175,663
Kötvénykölcsönök	3.735,127	A biztosítottak által nyereséményrészt (külön zároszámla szerint)	13,042	Fenti értékpapírok 1897. december 31-ig járó kamatai	87,194	Szállítmánybiztosítások díjtartaléka	210,200
Követelések más biztosító-társaságoknál	747,314	Biztosító társaságok követelése	814,776	Váltók és utalványok társaságok részére	1.109,145	Független károk tartaléka	465,399
Különféle ügynökségek	911,394	Követelések a társaság központi vezetésénél (folyószámla egyenlege)	278,934	Kölcsönök értékpapírokra	6,245	Független károk tartaléka	210,200
Különféle adások	7,816	Különféle hitelezők	229,493	Követelések más biztosító-társaságoknál	882,413	A társulati tisztviselők takaré- és ellátási pénztára	966,986
Meg nem fizetett jutalékok és szervezési költségek	—	Összesen	47.501,607	Különféle ügynökségek	2.448,775	Jubileumi alap tisztviselők leányainak kihazasítására	52,000
				Eletosztály (folyószámla egyenlege)	278,934	Biztosító-társaságok követelése	1.165,622
				Meg nem fizetett jutalékok és szervezési költségek	288,493	Különféle hitelezők	964,117
				Leltár	—	Fel nem vett osztalékok	4,114
				Készlet nyeresége	—	1896-ról áthozott nyereség	15,188
				Összesen	21.615,224	Az üzlet nyeresége	803,180
						Összesen	21.615,224

A társulat fennállása óta, azaz 1888 június 1-től 1897 december 30-ig károk fejében kifizetett 414.880,638-30 koronát.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Glanstätti Dr. Alber Ágost báró, Neumann Henrik omm. vezérigazgató, Parisi József, Ralli Pál báró, Reinelt Károly báró v. b. t., Salem Henrik, rászalmási Frigyes Adolf, vezetőtitkár.

A magyarországi osztály: Budapest, IV. kerület, Váci-utca 9. szám, a társulat házában. Számvizsgálók: Afenduli György, pojai Alberti Emil gróf, Goldschmid József.

Báró Podmaniczky Frigyes. intéző. Frigyes M., titkár.

Lichtenberger J., vezetőtitkár.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti Vezérügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobbszámúval adatnak és élet-tűz- és szállítvány biztosítások az »Adriai biztosító társulat«, — jégbiztosítások a »Déli jég és vizontbiztosító társaság« és baleset elleni biztosítások a »Nemzetközi baleset ellen biztosító részv. társaság« számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A debreczeni Vezérügynökség Leszkay Ferenc vezér ügynök.

Baráth, Váradi titkár.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a 150ostával szemben.